

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія неперервної освіти»
Дніпропетровської обласної ради»

Криворізький державний педагогічний університет

Кафедра загальної та спеціальної педагогіки

Освіта і наука в умовах інноваційного розвитку суспільства

Перша Всеукраїнська науково-практична конференція

Збірник тез доповідей

14 вересня 2022 року

Дніпро

УДК 37:001.895

ISBN 978 - 966 - 8676 - 67 - 3

Рецензенти:

Лесик А.С., доцент кафедри педагогіки Бердянського державного педагогічного університету, канд. пед. наук, доцент.

Щербина С.М., доцент кафедри педагогіки Криворізького державного педагогічного університету, канд. пед. наук, доцент.

Кірман В.К., завідувач кафедри математичної, природничої та технологічної освіти комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», канд. пед. наук, доцент.

Відповідальний за випуск: Мотуз Т.В., Кочерга Є.В.

Конференція зареєстрована в ДНУ «УкрІНТЕІ», посвідчення № 239 від 10 червня 2022 року.

Рекомендовано до друку Вченою радою комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», протокол № 1 від 01.09.2022 р.

Освіта і наука в умовах інноваційного розвитку суспільства: збірник тез доповідей Першої Всеукраїнської науково-практичної конференції (14 вересня 2022 року, м. Дніпро) / за заг. ред. Т. В. Мотуз, Є. В. Кочерги. Дніпро : КЗВО «ДАНО» ДОР», 2022. 391 с.

У збірнику подаються тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Освіта і наука в умовах інноваційного розвитку суспільства», що проходила 14 вересня 2022 року в місті Дніпрі на базі комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради».

За зміст та достовірність матеріалів, поданих у збірнику, відповідальність повністю несуть автори публікації.

© КЗВО «ДАНО» ДОР», 2022

© Автори статей, 2022

Руслан Калугін

аспірант кафедри педагогіки,

Криворізький державний педагогічний університет, м. Кривий Ріг

kaluhin@ukr.net

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ЩОДО ЗМІСТУ ТА ТЕХНОЛОГІЙ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

В сучасних умовах технології дистанційного та змішаного навчання є не просто інноваційними освітніми інструментами, а й найбільш оптимальними в аспекті організації безпечного освітнього процесу в закладах освіти всіх рівнів. Розробляючи онлайн-курс для змішаного навчання магістрів, виявляємо науковий інтерес до особливостей впровадження цієї технології.

Задля з'ясування змісту та інструментів змішаного навчання, а також визначення принципів розроблення онлайн-курсу, ми провели анкетування досвідчених експертів математичної освіти та студентів педагогічних ЗВО.

В опитуванні взяли участь 50 респондентів різних категорій: магістранти, учителі ЗЗСО, викладачі ЗВО, наукові співробітники (див. рис. 1).

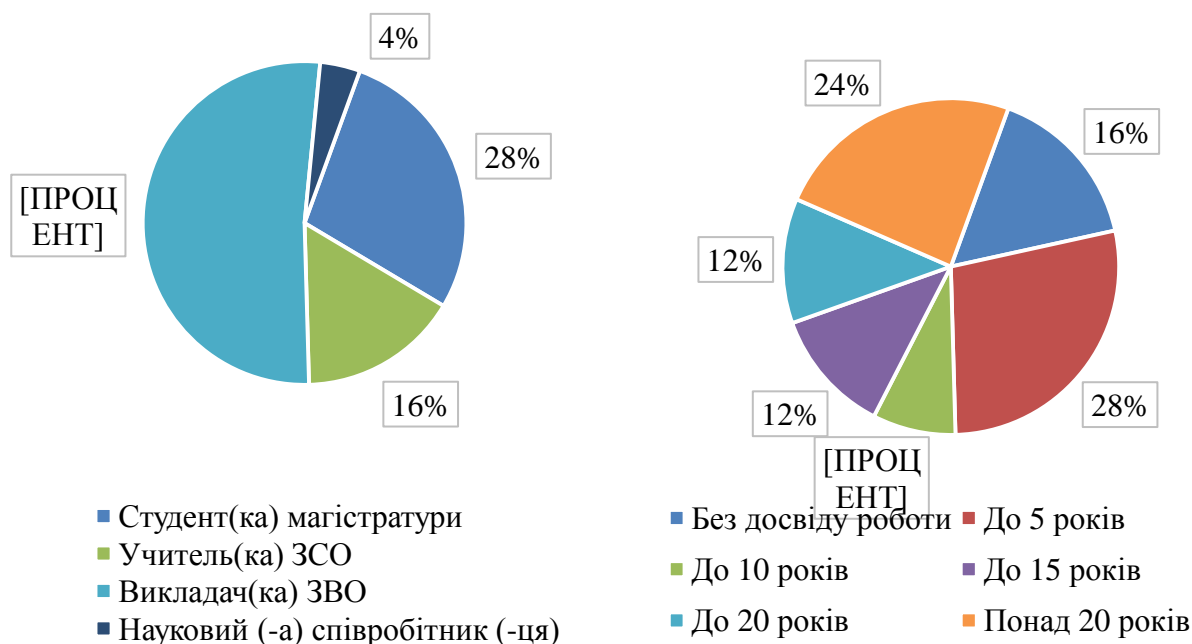

Рис. 1. Розподіл учасників опитування за категоріями та досвідом роботи в ЗЗСО та ЗВО

Найбільш прийнятною для впровадження в практику вітчизняних ЗВО респонденти вважають *ротаційну модель* (48% опитаних), за якої заняття відбуваються в аудиторії і проходять у двох формах: спочатку очно, потім – онлайн. Проте заслуговують на увагу і такі моделі, як *управління онлайн* (20%), коли студенти самостійно обирають зручне для себе місце навчання, отримують вказівки та навчальний матеріал за допомогою віртуальних каналів, а викладачі при цьому проводять консультації – на вимогу студентів або у визначений час, а також *гнучка модель* (22%), яка передбачає навчання

студентів в закладі освіти та презентацію домашніх завдань на онлайн-платформі.

До визначальних характеристик змішаного навчання найчастіше учасники опитування уналежнюють проведення окремих видів роботи в режимі онлайн (88% респондентів): опрацювання лекційного матеріалу, тестовий контроль знань, лабораторні роботи; використання цифрових технологій (72%); використання інтерактивних методів навчання (60%); часткова можливість студентів контролювати час, місце та темп навчання (58%).

Проведене опитування сприяло визначенню найдоречніших елементів онлайн-курсу. З-поміж них – онлайн-тестування та опитування, онлайн-заняття в режимі реального часу, навчальні відео-лекції, онлайн-консультації та форуми, зразки виконання практичних завдань (див. рис. 2). Відзначимо, що відео-лекції, на думку опитаних, є доречнішими, аніж текстові навчальні матеріали.

Рис. 2. Бажані елементи онлайн-курсу

У питанні співвідношення аудиторного та онлайн-навчання викладачі схиляються до варіанту «30–50% онлайн, 50–70% офлайн», тоді як студентам магістратури більше імпонує варіант «50–70% онлайн, 30–70% офлайн».

Проведене опитування очікувано підтвердило популярність серед української аудиторії таких платформ МВОК, як *Prometheus* (72% опитаних), *EdEra* (58%), *Coursera* (44%).

Для розроблення власних курсів, викладачі ЗВО найчастіше послуговуються системою *Moodle*, учителі ЗЗСО – *Google Classroom* або системою *Human*, що має аналогічний інтерфейс. Інструментарій *Google Sites* експерти слушно вважають доречним для презентації електронного портфоліо. Частота користування можливостями згаданих платформ, які вплинули на такий вибір, представлені на рис. 3 та рис. 4.

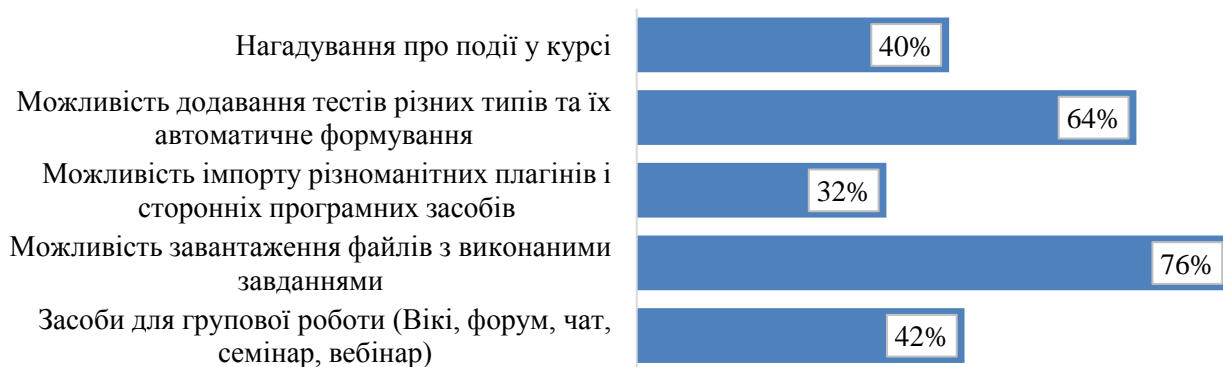

Рис. 3. Можливості *Moodle*, якими користуються опитані викладачі

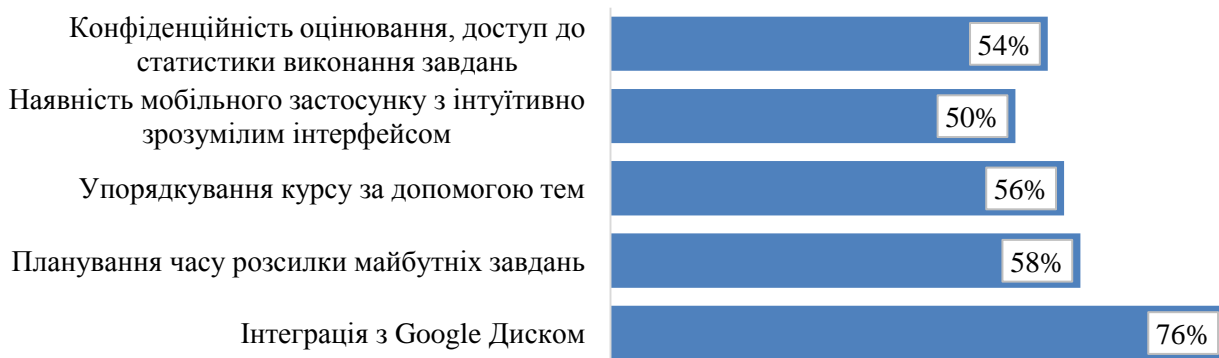

Рис. 4. Можливості *Google Classroom*, якими користуються опитані викладачі

Оскільки однією з визначальних характеристик змішаного навчання обрано онлайн-заняття (консультації) в режимі реального часу, вартими уваги є вподобання респондентів щодо інтерактивних онлайн-дошок і сервісів для проведення веб-конференцій. Абсолютна більшість опитаних викладачів зазвичай використовує *Zoom* з його вбудованою дошкою (96% опитаних), аудиторія прихильників *Google Meet* (разом з *Google Jamboard*) і *Skype* загалом складає 70% і 30% опитаних відповідно. При цьому половина учасників опитування для додаткової комунікації зі здобувачами використовують месенджери (зокрема, *Viber*). 20% опитаних мають досвід роботи з менш популярними онлайн-дошками (*IDroo*, *Twiddla*, *MIRO*), майже стільки ж – не користуються подібними інструментами взагалі.

Відповіді на питання опитувальника дають уявлення про досвід респондентів щодо організації дистанційного навчання. Якщо змішане навчання розуміти як симбіоз дистанційного та аудиторного, то для нашого дослідження має вагу узагальнення і цих даних.

Аналіз результатів проведеного опитування свідчить про те, що викладачі загалом не мають складнощів з формулюванням мети, завдань і результатів навчання студентів на майбутньому онлайн-курсі. Асинхронне спілкування вони зазвичай реалізують через надання коментарів на виконані студентами завдання, проте рідко послуговуються можливостями

ведення у межах курсу обговорень на форумі. Система оцінювання, яку обирають респонденти, найчастіше має 100-бальну шкалу, передбачає автоматичне виставлення оцінок за виконані студентами тестові завдання та ручне виставлення оцінок за виконання практичних завдань і лабораторних робіт, але вкрай рідко містить анонімне взаємооцінювання студентів за наперед розробленими критеріями.

Щодо блоків навчального матеріалу, доступних онлайн, то найчастіше такими обирають текстові файли лекцій і практичних занять, рідше – електронні посібники і глосарії. З накопиченням певного досвіду викладання онлайн більшість опитаних визнає необхідність запису проведених занять з подальшим розміщенням на курсі. Ті з респондентів, які роблять запис занять, адресують такі матеріали, перш за все, тим здобувачам, котрі не змогли бути присутніми на занятті.

Підсумовуючи, зазначимо, що спектр інформаційних технологій, якими активно користуються опитані, досить варіативний, проте головно залежить від наявного рівня володіння ІКТ і, у виняткових випадках – повністю охоплює наявний функціонал системи управління навчанням, яку обрав ЗВО.

Вадим Кірман

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри математичної, природничої та технологічної освіти, комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», м. Дніпро

Тетяна Гаража

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», м. Дніпро

НОРМАТИВНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

На сьогодні вітчизняна система освіти перебуває на стадії реформування відповідно до принципів та підходів, які затверджені в нормативно-правових актах з питань освіти. Так Концепція «Нова українська школа» [3] та Державний стандарт базової середньої освіти [1] декларують необхідність формувати в особистості ключові компетентності, необхідні для успішної самореалізації у суспільстві, спроможності у подальшому навчатися та здійснювати професійну діяльність. Відповідно природнича освітня галузь також трансформується відповідно до нових вимог.

Відображуючи сучасну динаміку розвитку шкільної освіти України, Державний стандарт базової середньої освіти розширив завдання природничої освітньої галузі. Зокрема, стандартом визначено, що окрім формування в учня/учениці природничо-наукової картини світу, розвитку їх розумових здібностей, емоційно-вольової сфери, значна увага має приділятися вихованню сучасної, соціально активної особистості, здатної не